

Olsztyn, dn. 03.03.2026

dr hab. Monika Kotowska, prof. UWM
Katedra Kryminologii i Kryminalistyki
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Recenzja
pracy doktorskiej Pani mgr Celine Siermińskiej - Warczak
pt. *Odpowiedzialność karna za utrudnianie lub udaremnianie kontroli*
prowadzonej przez podmioty administracji publicznej

1. Wybór tematu rozprawy

Recenzowana rozprawa poświęcona jest odpowiedzialności karnej za utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej. Tytuł rozprawy sformułowano jasno i czytelnie.

Dotychczasowe wypowiedzi doktryny odnoszące się do odpowiedzialności karnej za utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej mają charakter fragmentaryczny i koncentrują się zazwyczaj na pojedynczych przepisach karnych w kontekście konkretnej ustawy. Ustawodawca stypizował takie czyny jako: przestępstwa, przestępstwa skarbowe, wykroczenia, wykroczenia skarbowe lub jako delikty administracyjne. Rozproszone są w kilkudziesięciu ustawach, które przewidują kilkanaście typów przestępstw, do których znamion należy utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej. Jak zauważa Autorka „zaledwie 3 z nich uregulowane zostały w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, a pozostałe 15

przewidzianych jest w ustawach szczególnych, regulujących określone dziedziny życia społecznego. Dodatkowo typy czynów zabronionych przewidziane zostały w Kodeksie karnym skarbowym, w dwóch jego artykułach, w których w istocie stypizowanych jest 9 odrębnych typów czynów zabronionych. Jeszcze większa część zachowań zabronionych polegających na utrudnianiu lub udaremnianiu kontroli jest kwalifikowana jako wykroczenia, a określone jest to w 23 aktach prawnych” (s. 11). Reguły odpowiedzialności w zakresie kontroli różnią się w zależności od jej przedmiotu i celu oraz statusu prawnego podmiotu kontrolującego. Kontrole najczęściej prowadzone są przez podmioty administracji publicznej, rozumiane jako instytucje, które zostały utworzone w celu wykonywania funkcji administracyjnych państwa. W ich skład wchodzi organy administracji publicznej, państwowe jednostki organizacyjne, samorządowe jednostki organizacyjne oraz instytucje publiczne.

Biorąc więc pod uwagę wielowymiarowość powyższej problematyki wybór tematu dysertacji należy ocenić pozytywnie. Podjęta przez Autorkę tematyka jest ważna i aktualna. Stanowi ona przedmiot złożonych analiz prawnych i kryminologicznych, obejmujących zagadnienia teoretyczne i praktyczne, co sprawia, że tematyka ta jest stosunkowo rzadko podejmowana na łamach prac doktorskich. Nie doczekała się jak dotąd również zwięzłego opracowania.

Podsumowując, podjęty przez Panią mgr Celinę Siermińską - Warczak temat doktoratu jest ambitny, wymagający nie tylko wiedzy, ale również precyzyjnego sposobu formułowania tez i konsekwentnego, spójnego wywodu. Niewątpliwie w polskiej literaturze prawniczej brakowało aktualnej, pogłębionej monografii prawniczej obejmującej swoją treścią analizowane przez Autorkę zagadnienia. Recenzowana dysertacja ma więc szansę tę lukę wypełnić.

2. Metodyka pracy

W pracy zastosowano kilka metod badawczych. Autorka ich użycie uzasadniła „złożonym charakterem analizowanego zjawiska, które wymaga uwzględnienia szerokiego kontekstu teoretycznego i praktycznego” (s. 24). Dobór zaproponowanych przez Doktorantkę metod badawczych jest prawidłowy i wystarczający. W pierwszej kolejności wyszczególniono metodę dogmatyczno-prawną oraz metodę analizy aktów prawnych. Ich wykorzystanie umożliwiło Pani mgr Celinie Siermińskiej – Warczak identyfikację i usystematyzowanie obowiązujących norm prawnych, określenie ich zakresu zastosowania, a także sformułowanie wniosków interpretacyjnych przy wykorzystaniu poglądów wyrażonych w orzecznictwie oraz porównanie poszczególnych regulacji i ocenę ich wzajemnych relacji. Kolejną metodą była analiza danych

statystycznych wykorzystana do poznania skali występowania analizowanych przestępstw. Oparto się tu na statystykach Ministerstwa Sprawiedliwości (z lat 2008–2020) oraz danych Komendy Głównej Policji dotyczących liczby wszczętych postępowań i stwierdzonych przestępstw z art. 225 k.k. Jej zastosowanie pozwoliło Autorce na oszacowanie skali zjawiska oraz ocenę efektywności obowiązujących regulacji karnych. Następnie dane te poddano klasyfikacji według podstawy prawnej, rodzaju i wymiaru orzeczonych kar oraz dynamiki skazań w poszczególnych latach badanego okresu.

Problemy badawcze pracy również określono poprawnie i precyzyjnie. Wiodącym jej celem było usystematyzowanie i przeprowadzenie kompleksowych analiz obowiązujących regulacji prawnych, które penalizują utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej. Dążąc do jego osiągnięcia Doktorantka dokonała analizy aktów prawnych zawierających regulacje odnoszące się do różnorodnych form kontroli oraz przepisów penalizujących naruszenia obowiązku współdziałania z podmiotami kontrolującymi. Następnie sformułowała cele szczegółowe, którymi było:

1. ustalenie zakresu i charakteru kompetencji kontrolnych przysługujących podmiotom administracji publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności podstaw prawnych prowadzenia kontroli;
2. dokonanie analizy poszczególnych przepisów karnych penalizujących utrudnianie lub udaremnianie kontroli, z uwzględnieniem ich znamion oraz szczególnych cech;
3. wskazanie luk, niespójności oraz problemów systemowych wynikających z rozproszenia przepisów penalizujących zachowania skierowane przeciwko prawidłowemu przebiegowi kontroli w różnych ustawach, a także braku spójności w zakresie stosowanych sankcji karnych;
4. przeprowadzenie analizy danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości, obejmujących liczbę prawomocnych skazań osób dorosłych za niektóre przestępstwa polegające na utrudnianiu lub udaremnianiu kontroli i wymiar orzekanych za nie kar w celu ustalenia rzeczywistej skali stosowania poszczególnych przepisów oraz praktyki orzeczniczej sądów w tym zakresie;
5. sformułowanie wniosków *de lege lata* oraz postulatów *de lege ferenda* zmierzających do zwiększenia skuteczności ochrony prawnej przed działaniami godzącymi w prawidłowy przebieg czynności kontrolnych przy jednoczesnym zachowaniu proporcjonalności oraz poszanowaniu praw i wolności jednostek.

Przyjęto tezę, że zróżnicowanie odpowiedzialności polegające na kwalifikowaniu określonych zachowań raz jako przestępstw a innym razem jako wykroczeń odnośnie do

utrudniania lub udaremniania kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej jest nieprawidłowe. Przyjęto także, że rozproszenie tych czynów zabronionych w tak licznych aktach prawnych rangi kodeksowej oraz jako ustaw szczególnych jest niewłaściwe, gdyż niepotrzebnie rozprasza podstawy odpowiedzialności karnej za nie z trudnościami co do spójności i jasności systemu prawa karnego w tym obszarze. Prócz tego założono, że nieuprawnione jest zróżnicowanie w zakresie zagrożenia karami za nie.

Autorka lansuje koncepcję, aby utrudnianie i udaremnianie kontroli typizowane były jako jedno kodeksowe przestępstwo dotyczące wszystkich ich obszarów i podmiotów, co wydaje się słuszną koncepcją. To przestępstwo, w ocenie Autorki, powinno być niezależne od deliktów administracyjnych związanych z utrudnianiem i udaremnieniem kontroli oraz karami za nie, o ile odpowiedzialność administracyjna w związku z takimi zachowaniami jest w ogóle zasadna jako grożąca alternatywnie w relacji do odpowiedzialności karnej.

Analiza treści pracy uprawnia do stwierdzenia, że założony cel zasadniczy oraz cele szczegółowe udało się Doktorantce osiągnąć. Poprawnie sformułowano również wnioski *de lege lata*. W interesujący i dojrzały naukowo sposób Pani mgr Celina Siermińska – Warczak opracowała też propozycje *de lege ferenda*.

3. Struktura pracy

Recenzowana dysertacja składa się z 5 rozdziałów, poprzedzonych wstępem i zamkniętych syntetycznym podsumowaniem.

Praca liczy łącznie 415 stron, w tym 368 strony właściwego tekstu. Przyjętą przez Doktorantkę kolejność prezentowania poszczególnych zagadnień należy uznać za właściwą. Jest ona również dowodem na opanowanie warsztatu naukowego, niezbędnego do uzyskania stopnia doktora. Krótka charakterystyka rozdziałów pozwoli wskazać argumenty na uzasadnienie tej tezy i zwrócić uwagę na pewne kwestie polemiczne w pracy.

Zgodnie z ogólnie przyjętą formułą pisania prac doktorskich, główną treść monografii poprzedzono **Wstępem**. W tej części pracy Pani mgr Celina Siermińska -Warczak uzasadniła wybór tematu rozprawy, przedstawiła hipotezy i problemy badawcze, opisała zastosowane metody i sposób organizacji przeprowadzonych badań. Wstęp jest w mojej ocenie zbyt obszerny (s. 9 - 26) i przy publikacji monografii może warto byłoby go skrócić, ale Autorka miała oczywiście prawo według swojej własnej koncepcji ująć go tak szeroko, w szczególności, że nie odbiło się to negatywnie na ogólnej koncepcji i strukturze pracy.

W rozdziale I (s. 27-61) zatytułowanym „Istota i obszary kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej” w pierwszej kolejności dokonano przeglądu definicji pojęcia kontroli administracji publicznej. Omówiono dwojaki charakter kontroli: jako działania podejmowanego przez administrację wobec własnych struktur oraz wobec podmiotów zewnętrznych, w tym przedsiębiorców. Przeanalizowano różnorodność regulacji ustawowych w obrębie zasad prowadzenia kontroli. Zwrócono uwagę na ich rozproszenie i niespójność, które rodzą problemy interpretacyjne, ważne z punktu widzenia ewentualnej odpowiedzialności karnej. Druga część tego rozdziału skupia się na kontroli działalności gospodarczej uregulowanej w Prawie przedsiębiorców. Doktorantka zwraca w niej uwagę na zasady ograniczające uprawnienia kontrolne, a jednocześnie chroniące przedsiębiorców, takie jak na przykład obowiązek uprzedniego zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli czy zasada niezakłócania bieżącej działalności gospodarczej. W tej części pracy omówiono też problematykę relacji pomiędzy Prawem przedsiębiorców a ustawami szczególnymi, w których przewidziano odrębne reżimy kontrolne. Zwrócono uwagę na rozbieżności w doktrynie dotyczące zakresu stosowania art. 45 Prawa przedsiębiorców oraz jego potencjalnej kolizji z zasadą *lex specialis derogat legi generali*. Omówiono podstawy konstytucyjne i ustawowe ich działalności oraz tryb prowadzenia postępowania kontrolnego, i wymogi formalne warunkujące legalność działań kontrolnych. Finalnie zasygnalizowano, że istnieją jeszcze inne formy przeprowadzanych kontroli, które nie mieszczą się w ramach kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy ani w systemie kontroli państwowej, za utrudnianie lub udaremnianie których ustawodawca przewiduje odpowiedzialność karną, prowadzone m.in. przez organy podatkowe czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W rozdziale II (s. 62-184), który stanowi najobszerniejszą część pracy, Autorka skoncentrowała się na opisie przestępstw polegających na udaremnianiu lub utrudnianiu kontroli. Przeprowadziła ich szczegółową analizę dogmatyczną. Omówiono także rozbieżności występujące w doktrynie co do charakteru poszczególnych czynów zabronionych, w szczególności co do tego, czy mają one charakter materialny, czy formalny. Przedmiotem rozważań w niniejszym rozdziale uczyniono zatem różnorodne formy kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej, które – w zależności od obszaru regulacji – przybierają odmienny charakter, zakres i intensywność. Przeprowadzona analiza pozwoliła nie tylko na wskazanie wspólnych elementów konstrukcyjnych omawianych przestępstw, ale również na ukazanie ich specyfiki wynikającej z charakteru poszczególnych reżimów kontrolnych. Swoje rozważania Autorka skoncentrowała na ocenie zakresu penalizacji, przedmiocie ochrony oraz problematyce strony podmiotowej i przedmiotowej czynów

zabronionych, a także na poglądach doktryny i orzecznictwa, które poddają interpretacji znamiona „utrudniania” i „udaremniania” kontroli. Pani mgr Celinie Siermińskiej - Warczak w tej części pracy udało się przedstawić ogólny, teoretyczny model odpowiedzialności karnej za tego analizowane przestępstwa, a jednocześnie ukazać praktyczne problemy wynikające z fragmentaryczności i wielości obowiązujących regulacji rozproszonych w wielu aktach prawnych rangi kodeksowej i pozakodeksowej.

W rozdziale **III** (s. 185-275) dokonano przeglądu wykroczeń i wykroczeń skarbowych polegających na udaremnianiu lub utrudnianiu kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej. Pani mgr Celina Siermińska - Warczak w tej części pracy skupiła się na omówieniu odpowiedzialności prawnej za zachowania o mniejszym stopniu społecznej szkodliwości, które zostały zakwalifikowane jako wykroczenia. W pierwszej kolejności scharakteryzowano cechy wspólne tej grupy czynów, ze szczególnym uwzględnieniem ich przedmiotu ochrony, formy winy oraz pozostałych konstrukcji istotnych dla ich statusu. Zwrócono uwagę na brak spójności systemowej i aksjologicznej w zakresie ustawowego ukształtowania sankcji. W dalszej kolejności szczegółowo przeanalizowano poszczególne typy wykroczeń według kryterium obszaru kontroli, której dotyczą. Omówiono wszystkie odrębne przypadki penalizacji zachowań skierowanych przeciwko prawidłowemu przebiegowi kontroli. Dla każdego z analizowanych przypadków wskazano zakres przedmiotowy i podmiotowy odpowiedzialności, charakter czynu, a także rodzaj i wysokość przewidzianych sankcji. Rozdział ten zawiera także bogatą analizę orzecznictwa sądów dotyczącego wybranych wykroczeń i wykroczeń skarbowych w zakresie, w jakim sądy wypowiadały się co do znamion utrudniania i udaremniania kontroli, granic winy umyślnej i nieumyślnej oraz relacji między postępowaniami karnymi a postępowaniami administracyjnymi.

W przedostatnim, **IV** rozdziale (s. 276-308) Pani mgr Celina Siermińska - Warczak omawia delikty administracyjne w zakresie utrudniania lub udaremniania kontroli, a więc na zagadnieniach z pogranicza prawa karnego i prawa administracyjnego. Skupia się na określeniu miejsca odpowiedzialności administracyjnej w systemie prawa. Autorka dysertacji wskazuje, że stanowi ona autonomiczną kategorię odpowiedzialności, różną od odpowiedzialności karnej, choć pozostającą z nią w licznych relacjach systemowych i funkcjonalnych. W tej części pracy przeanalizowano również możliwy zbieg odpowiedzialności administracyjnej i karnej, przy stosowaniu przepisów penalizujących zachowania utrudniania lub udaremniania kontroli. Pani mgr Celina Siermińska - Warczak opisując regulacje prawne odnoszące się do odpowiedzialności prawnej za zachowania skierowane przeciwko prawidłowemu przebiegowi kontroli słusznie zwraca tu uwagę na występowanie w tym zakresie zjawiska określanego w

doktrynie jako „konwersja odpowiedzialności karnej w administracyjną”. W tym rozdziale omówione zostały również wybrane przypadki deliktów administracyjnych polegające na utrudnianiu lub uniemożliwianiu realizacji czynności kontrolnych. Dokonując charakterystyki poszczególnych deliktów administracyjnych, analogicznie jak w przypadku przestępstw i wykroczeń, poza analizą opisu zachowania, z którym wiąże się stosowanie sankcji administracyjnej przedstawiono ustawowe kompetencje podmiotów dokonujących kontroli oraz obowiązki kontrolowanych podmiotów. Autorka omówiła także wymiar oraz zasady wymierzania administracyjnej kary pieniężnej za te delikty.

W rozdziale V (s. 309-341), który jest ostatnim rozdziałem recenzowanej rozprawy doktorskiej przedstawiono, porównano i omówiono statystyki związane z przestępstwami polegającymi na udaremnianiu lub utrudnianiu kontroli prowadzonej przez uprawnione podmioty. Rozdział ten ma charakter badawczy. Jest to w mojej ocenie najciekawsza i najbardziej wartościowa część pracy.

W pierwszej kolejności skupiono się na wszczętych postępowaniach i stwierdzonych przestępstwach z art. 225 k.k. na podstawie danych statystycznych Komendy Głównej Policji. Objęły one lata 1999 – 2023, a więc okres wystarczający do wyciągnięcia kluczowych wniosków w analizowanej problematyce. Kolejne analizy zostały przeprowadzone w oparciu o dane statystyczne Ministerstwa Sprawiedliwości Wydziału Statystyki i Analiz w Departamencie Analiz i Strategii, który gromadzi dane statystyczne o działalności sądów powszechnych i wojskowych grupowane według dziedzin prawa, instancji orzecznictwa, struktury resortu oraz podziału administracyjnego kraju. W sposób staranny i skrupulatny omówiono zarówno przestępstwa kodeksowe, umiejscowione w kodeksie karnym oraz kodeksie karnym skarbowym jak i przestępstwa pozakodeksowe. Przedstawione dane, oparte na zestawieniach przygotowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości obejmujące lata 2008–2020 ukazują zarówno skalę zjawiska, jak i kierunki ewolucji reakcji prawnokarnej wobec tego rodzaju czynów. Pozwalają więc na dokonanie oceny praktyki stosowania prawa w tym zakresie oraz skuteczności przepisów penalizujących utrudnianie lub udaremnianie kontroli. Autorce, oprócz analizy statystycznej, udało się przedstawić pogłębioną refleksję nad miejscem i funkcją przestępstw przeciwko prawidłowemu przebiegowi kontroli w polskim systemie prawa karnego.

Dane wykorzystane w pracy przedstawiono w postaci czytelnych wykresów i tabel, jednak powinny być one ponumerowane i zatytułowane, a tego w pracy zabrakło. Pomiędzy jedną a drugą tabelą czy wykresem dobrze by znajdowała się jakaś treść, odnosząca się do

przedstawionych w tabelach czy wykresach danych, a nie zawsze ma to miejsce (przykładowo, patrz s. 319).

Ostatnią częścią pracy jest Podsumowanie. Zawarto w nim wnioski *de lege lata* i propozycje *de lege ferenda*. Zgodnie z tytułem w tej części pracy znajdują się też wszelkie zbiorcze podsumowania. W mojej ocenie mogłyby zostać one umieszczone w krótszej formie na końcu każdego z rozdziałów, co zwiększyłoby czytelność pracy – ale jest to kwestia dotycząca różnic w koncepcji pracy a nie błędu i oczywiście Pani mgr Celina Siermińska - Warczak miała prawo według swojego uznania umiejscowić zbiorcze podsumowanie na końcu dysertacji.

4. Ogólna ocena treści rozprawy

Ogólna ocena merytorycznej zawartości pracy jest pozytywna. Autorka dysertacji przedstawiła nie tylko teoretyczne zasady i mechanizmy prawne rządzące odpowiedzialnością karną za utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej, ale także dokonała własnej oceny efektywności tego systemu. Przeprowadziła w analizowanym zakresie badania statystyczne wykorzystując dane uzyskane z różnych źródeł. Objęły one wystarczająco długi okres do wyciągnięcia kluczowych wniosków i uzyskania szacunkowego obrazu badanego zjawiska.

Praca ta wpisuje się w potrzebny nurt badań na styku prawa karnego i prawa administracyjnego. Widać tu ogrom pracy włożonej przez Autorkę, koniecznej do kompleksowego opracowania tak złożonych i wielowątkowych zagadnień, wymagających umiejętnego poruszania się nie tylko w meandrach prawa karnego ale i administracyjnego.

Podjęte przez Doktorantkę zagadnienie jest więc nie tylko interesujące, ale przede wszystkim istotne dla praktyki wymiaru sprawiedliwości, gdyż narosło wokół niego wiele problemów interpretacyjnych i klasyfikacyjnych. Rozważania są spójne, poparte poglądami doktryny i orzecznictwa. Wątki poruszane przez Autorkę są z reguły właściwie powiązane, w większości wnikliwe, a formułowane wnioski należy uzasadnione. Dobór aktów prawnych przytaczanych na łamach dysertacji w kontekście jej tematu jest obszerny i kompletny. W tej płaszczyźnie recenzowana praca jest dowodem na opanowanie przez Doktorantkę warsztatu naukowego, niezbędnego do uzyskania stopnia doktora.

Wnioski *de lege ferenda* zostały przedstawione w sposób czytelny, zostały też należyte uargumentowane. Tworzą one przyczynek do dalszej dyskusji, mogą również stanowić podstawę do sformułowania kolejnych problemów badawczych. Szczególnie interesujące jest

spojrzenie przez Panią mgr Celinę Siermińska – Warczak na analizowane w pracy problemy z perspektywy niespójności występujących w sferze czynów zabronionych rodzajów i wysokości kar, nawet za wykroczenia czy przestępstwa o zbliżonym charakterze i tożsamym przedmiocie ochrony. Taka niespójność regulacji oraz rozproszony i często nieproporcjonalny system odpowiedzialności za utrudnianie lub udaremnianie kontroli może powodować osłabienie gwarancyjnego charakteru prawa karnego. Jak podkreśla Autorka, „w efekcie te same lub zbliżone zachowania godzące w identyczne dobro prawne jakim jest prawidłowy tok czynności kontrolnych prowadzonych przez podmioty administracji publicznej, są zagrożone różnymi sankcjami” (s. 354-355). Na pochwałę zasługuje propozycja Autorki, aby wszystkie czyny, polegające na świadomym utrudnianiu lub udaremnianiu czynności kontrolnych prowadzonych przez podmioty administracji publicznej były objęte jednolitym, o charakterze powszechnym, typem przestępstwa, umieszczonym w kodeksie karnym (s. 355). Takie rozwiązanie chroniłoby prawidłowy tok czynności kontrolnych, bez względu na to, czego kontrola dotyczy.

Aneks oraz bibliografia zostały sporządzone zgodnie ze sztuką w tym przedmiocie. Łącznie dla przygotowania rozprawy wykorzystano ponad 650 różnorodnych źródeł obejmujących polskie i unijne akty normatywne, opracowania doktryny, tj. systemy prawa, komentarze, monografie, artykuły naukowe, glosy, a także orzecznictwo Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz sądów administracyjnych.

Język i strona techniczna pracy

Strona językowa pracy i styl prowadzenia wywodu są poprawne. Język odznacza się precyzją, Autorka swobodnie operuje nomenklaturą prawną i prawniczą. Stawiane przez Doktorantkę tezy są podbudowywane merytoryczną argumentacją. W zasadzie nie występują błędy stylistyczne, językowe. Zdarzają się nieliczne, drobne literówki, które nie mają wpływu na ocenę formalnej strony rozprawy. Staranna jest również strona edytorska pracy.

5. Konkluzja

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska Pani magister Celiny Siermińskiej - Warczak pt. *Odpowiedzialność karna za utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej* stanowi wartościowe i kompleksowe opracowanie zarówno pod kątem empirycznym jak i teoretycznoprawnym i kryminologicznym. Koncepcja pracy, poziom badań, sposób ich opisu oraz prowadzona argumentacja a także prezentacja

poszczególnych zagadnień odpowiadają standardom przewidzianym dla prac doktorskich. Dlatego też, mimo drobnych podniesionych uwag nie mam żadnych wątpliwości, że praca stanowi merytorycznie poprawne, wartościowe i kompleksowe opracowanie naukowe będące oryginalnym rozwiązaniem problemu naukowego. Kandydatka ubiegająca się o stopień doktora wykazuje umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki prawne. Dlatego też z całą pewnością twierdzę, że recenzowana rozprawa **spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim, określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897.), w szczególności stanowi oryginalną propozycję rozwiązania problemu naukowego.**

W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie Pani magister Celiny Siermińskiej – Warczak do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

Monika Kotowska